

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 11/2 2022 s. 813-829, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖZÜYLE YARATICI YAZMA SÜREÇLERİNİ OLUMSUZ ETKİLEYEN ETMENLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ahmet DEMİREL*

Geliş Tarihi: Şubat, 2022

Kabul Tarihi: Mayıs, 2022

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının deneyimlerinden hareketle yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen etmeleri ve çözüm önerilerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olgubilime uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırmada yaratıcı yazma çalışmaları deneyimine sahip 23 katılımcı yer almıştır. Araştırmada veriler araştırmacının kendisi tarafından uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmenin yazma sürecinde öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmaması, geleneksel (ürün odaklı) yazma uygulamalarına başvurması, yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerini kullanmaması, yazmayı değerlendirirken içerikten çok biçimi ön planda tutması öğrencilerin yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte öğretmenin yazma öncesinde ve sırasında öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap edebilecek girdiler sağlayamaması ve yapıcı geri bildirimler sunmaması da yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca öğrencilerin yazılacaklar hakkında yeterince okuma ve araştırma yapmaması, fikir alışverişinde bulunmaması, konuya ilgi duymaması, kitap okuma alışkanlığının olmaması ve yazmaya odaklanamaması yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkilemektedir. Araştırmada öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen bu unsurlar ile birlikte bu unsurların ortadan kaldırılması için onlar tarafından sunulan çözüm önerileri ele alınarak ilgili alanyazın ışığından tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yazma becerisi, yaratıcı yazma, Türkçe öğretmeni adayları.

FACTORS THAT NEGATIVELY AFFECT CREATIVE WRITING PROCESSES AND SOLUTION SUGGESTIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH TEACHER CANDIDATES

Abstract

This research aims to reveal the problems that negatively affect the creative writing processes and solution suggestions based on the experiences of Turkish teacher candidates. For this purpose, the opinions of Turkish teacher candidates were examined. The research was designed in accordance with

* Arş. Gör. Dr.; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ahmetdemirel38@hotmail.com
Araştırma Etik Kurulu İzni: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu 25.01.2022 tarih ve 02 sayılı karar.

phenomenology, one of the qualitative research designs. There were 23 participants who had experience in creative writing studies in the study. The data in the research were obtained through interviews conducted with the semi-structured interview form range developed by the researcher in line with expert opinions. The obtained data were analyzed using content analysis technique. According to the research findings, the fact that the teacher does not consider the interests and wishes of the students in the writing process, does not use creative writing methods and techniques by resorting to traditional (product-oriented) writing practices, and prioritizes the form rather than the content while evaluating the writing negatively affect the creative writing processes of the students. In addition, the teacher's inability to provide inputs that appeal to students' different senses and not to provide constructive feedback before and during writing negatively affect the creative writing process. In addition, students' not doing enough reading and research about what to write, not exchanging ideas, not being interested in the subject, not having the habit of reading books and not focusing on writing negatively affect the creative writing process. In the study, these elements, which negatively affect the creative writing process according to pre-service teachers, as well as the solutions offered for the elimination of these elements, were discussed in the light of the literature.

Keywords: Writing skill, creative writing, Turkish language teacher candidates.

Giriş

Yazma becerisi akademik ve mesleki başarı için önemli bir beceridir (Graham ve Perin, 2007). Yazma dört temel dil becerisi içerisinde en son kazanılan dil becerisi olmakla birlikte kalıcılığı ile ön plana çıkmaktadır. Yazma becerisinin bir çıktısı olarak karşımıza çıkan yazı bir iletişim aracı olarak devlet yönetimi, eğitim öğretim, ticari faaliyetler gibi birçok alanda bireyin gelişimi ve başarısı için önem arz etmekte ve milletlerin sahip olduğu kültürel birikimin geçmiş ve gelecek kuşaklar arasında aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır (Göçer, 2016). Yazma temelde yaratıcı bir eylem olarak karşımıza çıkarmaktadır (McVey, 2008). Yazma; yaratıcılığı ortaya çıkarmakta (Ariana, 2010), birçok farklı amaç için gerçekleştirilmekte ve bu yönüyle insan hayatında önemli bir rol oynamaktadır (Graham, 2006).

Yaratıcı yazma kavramının tam olarak anlaşılabilmesi için öncelikle kavramın bu şekilde adlandırılmasına neden olan yaratıcılık kavramından bahsetmekte yarar vardır. Yaratıcılık ilgili birçok farklı tanım yapılmıştır: TDK Güncel Türkçe Sözlüğü'nde yaratıcılık "yaratıcı olma durumu" olarak tanımlanırken yaratıcı kavramı "zekâ, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak görülmeyen yeni bir şey ortaya koyan, yapan" olarak tanımlanmıştır. Türkyılmaz (2021) yaratıcılığı, kişinin elde ettiği bilgileri analiz ve sentez gibi üst bilişsel beceriler ile değerlendirmesi ve böylece özgün bir ürün ortaya koyabilme becerisi olarak tanımlamıştır. Bir çalışmanın yaratıcı olabilmesi için birçok faktör dikkate alınmaktadır. Bunlar biri de özgünlüktür. Özgünlük yeni veya teklik özelliği taşıyan orijinal düşünceler üretmek, yapıtlar ortaya koymak anlamına gelmektedir (Rıza, 2001). Yaratıcılığı geliştirecek yöntemlerden biri yaratıcı yazmadır (Aydın, 2020).

Yaratıcı yazmanın birçok farklı tanımı yapılmıştır. Susar Kırmızı (2011)'ya göre yaratıcı yazma, zihinde canlanan fikir ve imgelerin özgün bir şekilde yazıya dökülmesidir. Konuk (2021) yaratıcı yazmayı bilginin doğrudan aktarılmasının dışında bireylerin kendilerini özgür bir biçimde ifade edebilmesi olarak tanımlarken, Demir (2012) kişinin herhangi bir konudaki duygu ve düşüncelerini hayal gücünü kullanarak özgür bir biçimde kâğıda aktarması olarak tanımlamıştır.

Temizkan (2010) ise yaratıcı yazmayı hayal gücü aracılığı ile alışılmışın dışına çıkılarak özgün düşüncelerin üretilmesi olarak tanımlamıştır. Türkyılmaz (2021) yaratıcı yazmayı, bireylerin bilgi ve düşüncelerini kendilerine özgü bir kurgu ile düzenlemeleri ve ifade etmeleri olarak tanımlamıştır. Tüm bu tanımlardan yola çıkıldığında yaratıcı yazma duyguları, düşünceleri ve hayal edilenleri semboller aracılığı ile özgün ve özgür bir biçimde ortaya koyma süreci olarak tanımlanabilir.

Yaratıcı yazma farklı düşünebilmeyi ve özgünlüğü gerektirir (Temizkan, 2014). Gelişen yaşam şartlarında bireylerin araştıran, eleştiren, sorgulayan, yaratıcı fikirler sunan bireyler olması beklenmektedir. Bireylerin bu beklentilere cevap verebilmesi içinse yeni yöntemler ortaya çıkmaktadır. Bu yöntemlerden biri de yaratıcı yazmadır (Akbaba, 2020). Yaratıcı yazma, yaratıcılığın sonucunun veya ürününün bir parçasıdır. Yaratıcı yazma etkinliklerinin rehberliğe ve devam eden bir sürece ihtiyacı vardır (Santosa, Basuki & Puspita, 2019). Öğrencilerin yaratıcı yazabilmeleri için düşüncelerinin kısıtlanmaması gerekir. Onların yaratıcı yazılar ortaya koyabilmeleri için onlara ilgi ve istekleri doğrultusunda kendi seçimlerini yapabilme hakkını tanımak yararlı olabilir.

Yazma sürecinde katı kuralların olması bu süreci zorlaştırmaktadır. Yazının okunaklı olması, yazım kurallarına uyulması, sayfa düzenine dikkat edilmesi, dil bilgisi kurallarına uyulması gibi koşullar yazmaya istek duyulmasını engelleyebilmektedir. Bu nedenle yaratıcı yazma çalışmalarında bu gibi kurallardan çok içeriğin ve hayal gücünün ön plana çıkarılması amaçlanır. Ancak yazım kurallarının da gözden çıkarılmaması gerektiği unutulmamalıdır. Yaratıcı yazmanın temel amaçlarından biri yazma isteğinin uyandırmak ve kişinin yaratıcı yönünü keşfederek ortaya çıkarmaktır. Yaratıcı yazma kişilerin eleştirel gözle bakma becerilerini geliştirmekte böylece olayların farklı boyutlarının da olabileceğini fark ederek düşünmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır (Susar Kırmızı, 2015). Yaratıcı yazmayı öğretmek, yani öğrencileri hayal güçlerini ve diğer yaratıcı süreçlerini kullanarak yazmaya teşvik etmek, yazma gelişimini destekleyebilir (Barbot, Tan, Randi, Santa-Donato & Grigorenko, 2012).

Çocukların çoğu kendilerini kelimeler ile ifade etmeye ihtiyaç duymalarının sonucunda yazmaya doğal bir ilgi duyarak okula başlamaktadır. Ancak eğitim sistemimizde öğrencileri basmakalıp yazma düzenine sokmaya çalışan bir yapı bulunmaktadır. Yapılan yazma çalışmalarında öğrencilerin düşünceleri alınmamakta, ne yazmak istedikleri sorulmamaktadır (Ataman, 2006). Türkçe öğretimi sürecinde yaratıcı yazma çalışmalarından yararlanmanın yazmaya yönelik olumlu tutum geliştireceği, yazmaya yönelik olumlu tutumun yaratıcı yazma başarısını beraberinde getireceği söylenebilir (Özdemir, Çevik, 2018). Öğrencilerin yazmaya olan ilgi ve isteklerini artırmak ve onların hayal güçlerini zenginleştirerek özgün ve üretken yazma süreçleri gerçekleştirebilmelerini sağlamak için yazma sürecinde onların ilgi ve istekleri göz önünde bulundurulmalı, yaratıcı yazma çalışmalarına önem verilmelidir.

Yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirilmesi ve yaratıcı yazma başarısı için yaratıcı yazma çalışmalarından yararlanılabilir. Kolikpınar (2021) yaratıcı yazmada beyin fırtınası, kavram haritası, zihin haritası, balık kılıcı gibi tekniklerden yararlanılabileceğini belirtmiştir. Yaratıcı yazma çalışmalarında öğretmen düşüncelerini öğrenciye kabul ettirmeye çalışmaktan kaçınılmalıdır. En uçuk düşünceler bile küçümsenmemeli, farklı düşüncelere saygı gösterilmelidir. Bu çalışmalarda öğrencilerin ilgi duydukları konular ön plana çıkarılmalı, tür seçiminde sınırlamadan kaçınılmalı ve öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri ortamlar

oluşturulmaya çalışılmalıdır. Yazma çalışmalarında dilin kurallarından çok anlatımın ve farklı düşünme becerisinin ön plana çıkarılması gerekmektedir (Susar Kırmızı, 2015).

Araştırmanın amacı

Yaratıcı yazma, yazma becerisi alanyazınında sıklıkla üzerinde durulan konulardan biridir (Karagöz ve Şeref, 2020). Yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin düşünme becerisini ve yaratıcılığını geliştirmeyi amaçlayan beyin fırtınası, canlandırma, drama gibi etkinlikleri içeren; konu ve kurallarla öğrencileri yazma konusunda sınırlandırmayan çalışmalardır (Göçen, 2018). Özdemir ve Çevik (2018) yaratıcı yazma çalışmalarından yararlanmanın yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirilmesine katkı sunabileceğini ve bu durumun yaratıcı yazma başarısını beraberinde getirebileceğini ifade etmiştir. Ürün temelli yaklaşımla yapılan yazma çalışmaları öğrencileri yazmaktan uzaklaştırmaktadır. Öğrencilere yazmayı sevdirecek çalışmalar arasında süreç temelli yazma yaklaşımları içerisinde yer alan yaratıcı yazma çalışmaları bulunmaktadır (Göçen, 2019). Öğretmen adayları için de süreç temelli yazma çalışmaları tavsiye edilmektedir (Karatay, 2011). Kolikpınar (2021) yaratıcı yazmaya gerekli özenin gösterilmesinin yapılandırmacı eğitim anlayışına göre kazandırılmak istenen sorgulama, eleştirel düşünme, analitik düşünme ve yaratıcılık gibi hedeflerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırabileceğini belirtmiştir. Kişi küçük yaşlarda yaratıcı yazma becerisi kazandığında yaşam boyu öğrenmeye yatkınlık, pozitif bir ruh sağlığı ve bir meslek sahibi olma potansiyeli gibi olumlu kazanımları elde edebilmektedir (Konuk, 2021). Tüm bunlar yaratıcı yazma becerisinin ve bu becerinin geliştirilmesi için yapılan çalışmaların önemini ortaya koymaktadır. Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesi için öncelikle bu becerinin önündeki engellerin bilinmesi gerekmektedir. Ancak alanyazın incelendiğinde yaratıcı yazma sürecinin önündeki engellerin ele alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmada alanyazındaki bu boşluktan hareketle yaratıcı yazmanın önündeki engeller ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Araştırmada amaç yaratıcı yazma dersi kapsamında yaklaşık 8 hafta boyunca yaratıcı yazma çalışmaları yapan Türkçe öğretmeni adaylarının gözüyle yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen unsurları ve çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda cevap aranan sorular şunlardır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarına göre yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen etmenler nelerdir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarına göre yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen etmenlerin ortadan kaldırılması için neler yapılabilir?

Yöntem

Bu araştırma Türkçe öğretmeni adaylarının gözüyle yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurları ve çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışma nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) desenine uygun bir biçimde tasarlanmış ve yürütülmüştür. Ersoy (2017: 84) olgubilim araştırmalarının deneyimin ortaya çıkardığı anlamlara yoğunlaştığını, herhangi bir insan deneyiminin olgubilim sorgulamalarında konu olabileceğini aktarmıştır. Olgubilim deseni aslında farkında olduğumuz fakat derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanarak bize bütünüyle yabancı olmayan ancak tam olarak kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu

Yıldırım ve Şimşek (2016) bu tür çalışmalarda veri kaynaklarının araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan bireyler veya gruplar olduğunu ifade etmiştir. Olgubilim çalışmalarında deneyimlerin ve algıların önemli olduğu belirtilmekte ve bu nedenle genellikle aynı deneyimi yaşayan katılımcıların ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak seçildiği ifade edilmektedir (Ersoy, 2017; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu çalışmada da deneyimler ve algılar dikkate alınarak ölçüt örnekleme yöntemine gidilmiş ve yaratıcı yazma çalışmaları deneyimine sahip olan 23 Türkçe öğretmeni adayını çalışma grubu olarak seçilmiştir. Katılımcılar Türkçe öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi olan ve öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan yaratıcı yazma dersini alan 17'si kız, 7'si erkek gönüllü öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma grubu seçilirken yaratıcı yazma çalışmaları yapmış olma ölçütü dikkate alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu form araştırmacının kendisi tarafından yazma eğitimi alanında çalışmaları olan iki alan uzmanının görüşü alınarak oluşturulmuştur. Formun taslağı alanyazında yer alan çalışmalar (Demir, 2012; Susar Kırmızı, 2011) dikkate alınarak oluşturulmuş ve kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşleri alınarak forma son hâli verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda iki açık uçlu soru bulunmaktadır. Bu sorulardan biri katılımcıların gözüyle yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurları ortaya çıkarmayı amaçlarken diğeri bu olumsuz unsurların ortadan kaldırılması için çözüm önerilerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Veri Toplama Süreci

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu 25.01.2022 tarih ve 02 sayılı karar ile etik kurul izni alınmıştır. Çalışmada amaç yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurları ve buna yönelik çözüm önerilerini katılımcıların gözüyle ortaya koymak olduğundan veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmacı, önceden planladığı soruları görüşmelerin akışına bağlı olarak yan ya da alt sorularla şekillendirebilmektedir (Türnüklü, 2000). Yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmeden önce katılımcılardan onay alınmış ve gönüllülük durumları göz önüne alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler dört haftalık bir süreçte tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının gözüyle yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen unsurları ve bu unsurların ortadan kaldırılması için çözüm önerilerini belirlemek amacıyla görüşme verileri içerik analizi yöntemine başvurularak analiz edilmiştir. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir teknik olan içerik analizi, nitel verilerden elde edilen kod ve temaların ortaya koyulması sürecidir (Hsieh ve Shannon, 2005). Verilerin analizinde MAXQDA 20 nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Veriler iki farklı kodlayıcı tarafından kodlanmıştır. Süreç sonunda ise iki farklı kodlayıcının yaptığı kodlamalar için kodlayıcılar arası uyum hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arası uyum hesaplaması güvenirliliğin sağlanması amacı ile gerçekleştirildiği için analiz sonuçlarına aşağıda yer alan geçerlik ve güvenirlilik başlığı altında yer verilmiştir. Araştırmada analiz sonucunda ortaya çıkan tema ve kodlarla birlikte bu kodlara ilişkin

katılımcılardan alınan doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Çalışmada, doğrudan alıntılar gösterilirken K1 (katılımcı 1), K2 (katılımcı 2) biçiminde kodlama ve kısaltma yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formunun kapsam geçerliğinin sağlanması amacı ile bu form Türkçe eğitimi alanından iki uzmanın görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarından alınan geri bildirimler sonucunda form düzenlenmiştir. Daha sonra formun güvenilirliğinin sağlanması amacıyla iki katılımcı ile görüşme yapılmış ve bu katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlara bakılarak yanıtların tutarlılığı incelenmiştir. İçerik analizi esnasında öncelikle veriler içerisindeki anlamlı sözcük ve cümlelerden kodlar oluşturulmuş daha sonra bu kodlardan kategorilere ulaşılmıştır. Verilerin analizi sürecinde güvenilirliğin sağlanması amacıyla elde edilen veriler iki bağımsız kodlayıcı tarafından kodlanarak kodlayıcılar arası uyum hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen formül kullanılarak yapılan hesaplama sonucunda kodlayıcılar arası uyum değeri .88 olarak hesaplanmıştır. Bu değer verilerin analizinde güvenilirliğin sağlandığına işaret etmektedir. Araştırmanın iç güvenilirliğini artırmak için bulgular kısmında, yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığı ile toplanan verilerin kodlanmasıyla oluşturulan kodlar altındaki katılımcı görüşlerinden örnek ifadeler yorum yapılmadan doğrudan alıntılar şeklinde sunulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgularda öncelikle verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen kategori ve kodlara, daha sonra her bir kod altında yer alan katılımcı görüşlerine yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Türkçe öğretmeni adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmenler neledir?” şeklindedir. Tablo 1’de öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen, yaratıcı yazılar ortaya koyulmasına engel olan unsurlar yer almaktadır:

Tablo 1: Yaratıcı Yazma Süreçlerini Olumsuz Etkileyen Etmenler

Kategori	Kod	f
Öğretmenden kaynaklı	Öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmaması	10
	Yazma öncesinde ve sırasında öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap edebilecek girdiler sağlayamaması	8
	Geleneksel (ürün odaklı) yazma uygulamalarına başvurması	7
	Yazmayı değerlendirirken içerikten çok biçimi ön planda tutması	6
	Yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurmaması	5
	Yapıcı geri bildirimler sunmaması	2
Öğrenciden kaynaklı	Yazılacaklar hakkında yeterince okuma ve araştırma yapılmaması	11
	Fikir alışverişinde bulunulmaması	9
	Konuya ilgi duyulmaması	8
	Kitap okuma alışkanlığının olmaması	5
	Yazılacaklara ilişkin plan yapılmaması	4
	Yazmaya odaklanılamaması	2

Tablo 1’de çalışmaya katılan öğretmen adaylarına göre onların yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen yaratıcı yazılar ortaya koyulmasına engel olan unsurlar yer almaktadır. Bu unsurlar öğretmenden ve öğrenciden kaynaklı unsurlar olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Aşağıda iki kategori tek tek ele alınmış ve bu kategoriler altında yer alan kodlar katılımcılardan alınan doğrudan alıntılarla birlikte sunulmuştur.

Öğretmen kaynaklı engeller kategorisine bakıldığında yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen unsurların başında öğretmenin “öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmaması” (f=10) gelmektedir. Daha sonra sırasıyla “yazma öncesinde ve sırasında öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap edebilecek girdiler sağlayamaması” (f=8), “geleneksel (ürün odaklı) yazma uygulamalarına başvurması” (f=7), “yazmayı değerlendirirken içerikten çok biçimi ön planda tutması” (f=6), “yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurmaması” (f=5) ve “yapıcı geri bildirimler sunmaması” (f=2) katılımcılar tarafından dile getirilen öğretmen kaynaklı engellerdir.

Öğretmen kaynaklı engeller kategorisinde öğretmen adaylarının en sık dile getirdiği engellerden biri *öğretmenin öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmaması*dır. Bu duruma ilişkin ÖA19, “*Öğretmenin benim ilgi ve isteklerimi göz önünde bulundurmaması benim yaratıcı yazmaya engel oluyor. Çünkü ilgimi çekmeyen bir konu hakkında yaratıcı fikirler ortaya koyamam.*” diyerek öğretmenin kendi ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmamasının yaratıcı yazılar ortaya koymasının önündeki bir engel olabildiğine işaret etmiştir.

Bu kategori içerisinde en sık dile getirilen unsurlardan biri de *öğretmenin yazma öncesinde ve sırasında öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap edebilecek girdiler sağlayamaması*dır. Bu duruma ilişkin ÖA21, “*Özellikle yaratıcı yazma bağlamında düşündüğümüz zaman duyu organlarının çok aktif rol oynadığı aşikârdır. Öğretmen duyu organlarımızı harekete geçirecek unsurlar sunmadığı zaman hayal dünyamıza ket vurabiliyor. Bu durumun yaratıcı yazılar ortaya koymamıza engel olduğunu gözlemleyebiliriz.*” diyerek yaratıcı yazma sürecinde öğretmen tarafından farklı duyu organlarına hitap eden girdilerin sağlanamamasının yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir.

Öğretmen kaynaklı engeller kategorisinde öğretmen adaylarının en sık dile getirdiği engellerden biri de *öğretmenin geleneksel (ürün odaklı) yazma uygulamalarına başvurması*dır. Konuyla ilgili olarak ÖA3, “*Öğretmenler bazen yazma çalışması yaptığımızda bize konuyu vererek bunla ilgili bir kompozisyon yazın diye belirtiyordu. Bu tür geleneksel uygulamalar bize sınır koyuyor. Bu durum ise özgün şeyler ortaya koymamızı engelliyor*” diyerek geleneksel yazma uygulamalarının kendilerini sınırlayarak yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir.

Öğretmen kaynaklı engeller kategorisinde yer alan bir diğer engel *öğretmenin yazmayı değerlendirirken içerikten çok biçimi ön planda tutması*dır. Bu duruma ilişkin ÖA11, “*Yaratıcı yazma sürecimi engelleyen bir diğer faktörün ise içerikten çok biçimin ön planda tutulması olarak düşünüyorum. Belki her yazdığım metinde içerikten çok biçimi ön planda tutacağım ve zihin biçime odaklanır bir şekilde düşüneneği için hayallerime inemeyeceğim. Bunun sonucunda ise ortaya orijinal bir ürün koyamayabiliyorum.*” diyerek yazmanın değerlendirilmesinde içerikten çok biçime odaklanılmasının yaratıcılığı olumsuz etkileyebileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen kaynaklı engeller kategorisinde yer alan bir diğer engel *öğretmenin yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurmaması*dır. Bu duruma ilişkin ÖA10, “*Genellikle geleneksel yazma uygulamaları yapıyor, yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurulmuyor ve bu durum dar bir pencereden bakmamıza sebep olarak yaratıcılığımı engelliyor*” diyerek yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurulmamasının yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen bir unsur olabildiğine işaret etmiştir.

Öğretmen kaynaklı engeller kategorisinde yer alan bir diğer engel *öğretmen tarafından yapıcı geri bildirimlerin sunulmamasıdır*. Bu duruma ilişkin ÖA17, “*Şimdiye kadar yaptığım yazma çalışmalarını düşündüğümde yazarken yaratıcılığımı engelleyen en büyük unsurlardan birinin yapıcı geri bildirimler alamam olduğunu düşünüyorum. Öğretmen tarafından benim farklı düşünmemi, farklı fikirler ortaya koymamı sağlayacak şekilde yönlendirilseydim daha yaratıcı olabilirdim.*” diye belirterek yapıcı geri bildirimler alınamamasının yaratıcılığın ve yaratıcı yazma sürecinin önündeki bir engel olabileceğine işaret etmiştir.

Öğrenciden kaynaklı engeller kategorisine bakıldığında yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen unsurların başında “yazılacaklar hakkında yeterince okuma ve araştırma yapılmaması” (f=11) gelmektedir. Daha sonra sırasıyla “fikir alışverişinde bulunulmaması” (f=9), “konuya ilgi duyulmaması” (f=8), “kitap okuma alışkanlığının olmaması” (f=5), “yazılacaklara ilişkin plan yapılmaması” (f=4), ve “yazmaya odaklanılamaması” (f=2) katılımcılar tarafından dile getirilen öğrenci kaynaklı engellerdir.

Öğrenciden kaynaklı engeller kategorisinde öğretmen adaylarının en sık dile getirdiği engellerden biri *yazılacaklar hakkında yeterince okuma ve araştırma yapılmamasıdır*. Bu duruma ilişkin ÖA21, “*Bir öz eleştirici yapacak olursam bazen yazacaklarım hakkında yeterince okuma ve araştırma yapmıyorum. Bu durum ise benim yaratıcı, özgün eserler ortaya koyamama neden oluyor diye düşünüyorum.*” diyerek yeteri kadar okuma ve araştırma yapılmamasının yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen bir etmen olabildiğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarının dile getirdiği engellerden biri de *fikir alışverişinde bulunulmamasıdır*. Bu duruma ilişkin ÖA12 “*Yazacağım şeyler hakkında veya yazdığım şeyler hakkında öğretmenimle veya arkadaşlarımla konuşarak görüş alışverişinde bulunduğumda yeni fikirler edinerek daha özgün şeyler yazabiliyorum. Ancak bunu yapmadığımda yazılarım daha sıradan olabiliyor.*” diyerek yazılacaklar veya yazılanlar hakkında fikir alışverişinde bulunulmamasının yaratıcı yazılar ortaya konulmasının önündeki bir engel olabildiğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarının dile getirdiği yaratıcı yazma sürecinin önündeki bir diğer engel *konuya ilgi duyulmamasıdır*. Bu duruma ilişkin ÖA5 “*İlgi alanıma girmeyen bir konu ile ilgili yazmaya çalıştığımda hayal gücümü kullanarak yeni fikirler ortaya koymak benim için çok zor.*” diyerek konuya ilgi duymamanın yaratıcılığın önündeki bir engel olabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarının dile getirdiği bir diğer engel de *kitap okuma alışkanlığının olmamasıdır*. Bu duruma ilişkin ÖA8, “*Kitap okumanın hayal gücünü ve kelime dağarcığını zenginleştirdiğini biliyoruz. Ancak açıkçası ben yeteri kadar kitap okumuyorum. Bu nedenle yazarken yeterince hayal gücümü de kullanarak yeni fikirler ve düşünceler ortaya atamıyorum.*” diye belirterek kitap okuma alışkanlığı olmamasının yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen bir etmen olabileceğine değinmiştir.

Öğretmen adaylarının dile getirdiği bir diğer engel *yazılacaklara ilişkin plan yapılmamasıdır*. Bu duruma ilişkin ÖA1 “*Yazacağım şeyleri önceden planlayarak kafamda tasarladığımda daha özgün ve düzenli yazılar ortaya koyabiliyorum. Ancak herhangi bir plan yapmadan yazmaya başladığımda yeni düşünce ve fikirler ortaya koyarak yaratıcı yazılar ortaya koymamın pek mümkün olmadığını fark ettim.*” diyerek yazılacaklara ilişkin plan yapılmamasının yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen bir etmen olabileceğine işaret etmiştir.

Katılımcılar tarafından yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyebildiği dile getirilen bir diğer engel yazmaya odaklanılamamasıdır. Bu duruma ilişkin ÖA14 “*Açıkçası bazen yazmaya odaklanmakta güçlük çekiyorum. Bu durum benim özgün düşünceler ortaya koymamı engelliyor diye düşünüyorum.*” diye belirterek odaklanma sorununun yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen bir etmen olabileceğine işaret etmiştir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Türkçe öğretmeni adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmenlerin ortadan kaldırılması için neler yapılabilir?” şeklindedir. Tablo 2’de öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen, yaratıcı yazılar ortaya koymalarına engel olan unsurların ortadan kaldırılması için çözüm önerileri yer almaktadır:

Tablo 2: Yaratıcı Yazma Sürecini Olumsuz Etkileyen Etmenlerin Ortadan Kaldırılması İçin Çözüm Önerileri

Kategori	Kod	f
Öğretmen	Öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurabilir.	11
	Yaratıcılığı tetikleyebilecek farklı duyu organlarına hitap eden girdiler sağlayabilir.	8
	Yaratıcı yazma uygulamalarına başvurabilir.	8
	Yazmayı değerlendirilirken biçimle birlikte içerik de göz önünde bulundurabilir.	4
	Öğrencilere yapıcı geri bildirimler sunabilir.	2
Öğrenci	Yazılacaklar hakkında okuma ve araştırma yapabilir.	10
	Yazılacaklar hakkında farklı görüş ve düşüncelere başvurabilir.	6
	Kitap okuma alışkanlığını geliştirmeye çalışabilir.	4
	Yazmak için ilgi ve istek duyduğu konuları tercih edebilir.	4
	Yaratıcı yazma tekniklerine başvurabilir.	4

Tabloda öğretmen adaylarına göre onların yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen yaratıcı yazılar ortaya koymalarına engel olan unsurların ortadan kaldırılması için yapılabilecekler yer almaktadır. Yapılabilecekler öğretmen tarafından ve öğrenci tarafından olmak üzere iki kategori altında toplanmıştır. Aşağıda iki kategori tek tek ele alınmış ve bu kategoriler altında yer alan kodlar katılımcılardan alınan doğrudan alıntılarla birlikte sunulmuştur.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmenlerin ortadan kaldırılması için öğretmen öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurabilir (f=11), yaratıcılığı tetikleyebilecek farklı duyu organlarına hitap eden girdiler sağlayabilir (f=8), çağdaş (süreç odaklı) yazma uygulamalarına başvurabilir (f=8), yazmayı değerlendirilirken biçimle birlikte içerik de göz önünde bulundurabilir (f=4) ve öğrencilere yapıcı geri bildirimler sunabilir (f=2).

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurların ortadan kaldırılması için öğretmen öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurabilir. Bu duruma ilişkin ÖA6 “*Öğretmen konu seçimi gibi hususlarda benim isteğimi dikkate alsa daha iyi, daha özgün düşünce ve fikirler içeren yazılar yazabilirim.*” diye belirterek öğretmenin yazma sürecinde öğrencilerin ilgi ve isteklerini dikkate almasının yazma sürecinde yaratıcının desteklenmesi açısından yararlı olabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurların ortadan kaldırılması için öğretmen yaratıcılığı tetikleyebilecek farklı duyu organlarına hitap eden girdiler sağlayabilir. Bu duruma ilişkin ÖA9 “*Örnek verecek olursam öğretmen yazmaya başlamadan önce konuyla ilgili düşündürücü, sorgulayıcı bir resim gösterdiğinde bu benim konuya farklı bir açıdan bakarak özgün düşünce ve fikirler üretmeme destek olabiliyor.*” diyerek öğretmenin

tarafından farklı duyu organlarına hitap eden girdiler sunulmasının yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmenlerin ortadan kaldırılmasını sağlayabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurların ortadan kaldırılması için öğretmen *yaratıcı yazma uygulamalarına başvurabilir*. Bu duruma ilişkin ÖA23, “*Öğretmen tarafından gerçekleştirilen sınıfa gelip konu verip bu konuyla ilgili bir kompozisyon yazdırmak gibi geleneksel uygulamaların bizi sınırladığını düşünüyorum. Bunun yerine öğretmenler bence yeni düşünceler ortaya atmamıza yardımcı olacak yöntem ve tekniklere başvurabilir.*” diyerek yaratıcı yazma uygulamalarına başvurulmasının yazma sürecinde yaratıcılığı destekleyebileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin ortadan kaldırılması için öğretmen yazmayı değerlendirilirken *biçimle birlikte içerik de göz önünde bulundurabilir*. Bu duruma ilişkin ÖA12, “*Yazılarda öğretmenlerimizin sayfa düzeni, yazım ve noktalama kuralları gibi unsurlara önem vererek bazen içerik açısından yazılarıma hiç bakmadığını düşünüyorum. Bu da bizi bu tür unsurlara önem vererek içeriği ikinci plana atmamıza neden oluyor. Bu durumun özgün düşüncelerin ve içeriklerin ortaya konmasını yani yaratıcılığı engellediğini düşünüyorum. Bu nedenle öğretmen içeriğe de önem vermelidir diye düşünüyorum.*” diyerek yazma sürecinde yaratıcılığı desteklemek amacıyla öğretmenin biçimle birlikte içeriği de göz önünde bulundurmasının yararlı olabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin ortadan kaldırılması için öğretmen öğrencilere *yapıcı geri bildirimler sunabilir*. Bu duruma ilişkin ÖA13, “*Yaratıcılığı destekleme noktasında öğretmenin geri bildirimlerinin önemli olduğunu düşünüyorum. Öğretmen bizi farklı düşünmeye, özgün şeyler yazmaya yöneltecek şekilde geri bildirimler verirse bu bence yazarken yaratıcı olmamızı sağlayabiliyor.*” diyerek öğretmenin tarafından sunulan yapıcı geri bildirimlerin yaratıcı yazma sürecini desteklemek amacıyla işe yarayabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurların ortadan kaldırılması için öğrenciler yazılacaklar hakkında okuma ve araştırma yapabilir (f=10), yazılacaklar hakkında farklı görüş ve düşüncelere başvurabilir (f=6), kitap okuma alışkanlığını geliştirmeye çalışabilir (f=4), yazmak için ilgi ve istek duydukları konuları tercih etmeye (f=4) ve yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurmaya (f=8) özen gösterebilir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin kaldırmak için öğrenciler yazmaya başlamadan önce yazılacaklar hakkında okuma ve araştırma yapabilir. Bu duruma ilişkin ÖA3, “*Yazmaya başlamadan önce konuyla ilgili yeteri kadar okuma ve araştırma yaptığımda edindiğim bilgilerle yeni ve özgün fikirler geliştirebildiğimi gördüm. Dolayısıyla yaratıcı yazılar ortaya koyabilmemiz için yeterince okuma ve araştırma yapmalıyız diyebilirim.*” diyerek yazma konusuyla ilgili yapılan okuma ve araştırmaların yaratıcı yazmanın önündeki engelleri ortadan kaldırabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin kaldırmak için öğrenciler *yazılacaklar hakkında farklı görüş ve düşüncelere başvurabilir*. Bu duruma ilişkin ÖA10, “*Yazdıklarım veya yazacaklarım hakkında arkadaşlarımla veya öğretmenimle konuştuğumda onlar sayesinde yeni bakış açıları kazanarak özgün ve farklı şeyler ortaya koyabiliyorum. Bence bu nedenle yaratıcı yazmanın önündeki engelleri aşmamız için başka insanların görüşlerine başvurabiliriz.*” diyerek farklı görüş ve düşüncelere başvurmanın yaratıcı yazma açısından yararlı olabileceğini dile getirmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin kaldırılmak için öğrenciler *kitap okuma alışkanlığını geliştirmeye çalışabilir*. Bu duruma ilişkin ÖA19, “*Yazarken okuduğum kitaplarda yer alan bilgi ve düşüncelerin yararlı olabildiğini gördüm. Kitap okuduğumuzda hayal gücümüz ve düşünce dünyamız zenginleşiyor. Bu nedenle yazarken daha yaratıcı olabilmemiz açısından daha çok kitap okumamız yararlı olacaktır diyebilirim.*” diyerek kitap okuma alışkanlığının yaratıcı yazmanın önündeki engelleri ortadan kaldırabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin kaldırılmak için öğrenciler *yazmak için ilgi ve istek duyduğu konuları tercih edebilir*. Bu duruma ilişkin ÖA4, “*Yaratıcı yazmanın önündeki en büyük engellerden birinin konuya ilgi duyulmaması olduğunu düşünüyorum. Bunun çözümü ise bence yazmaya ilgi ve istek duyulan konuların seçilerek bu konularla ilgili yazılması. Ben ilgi duyduğum konularda çok daha özgün ve üretken olabiliyorum.*” diyerek ilgi ve istek duyulan konuların tercih edilmesinin yaratıcı yazma sürecine katkı sunabileceğine işaret etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre yaratıcı yazmanın önündeki engellerin kaldırılmak için öğrenciler *yaratıcı yazma tekniklerine başvurabilir*. Bu duruma ilişkin ÖA11, “*Geleneksel şekilde yazmak yerine zihin haritalama gibi yaratıcı yazma tekniklerini kullandığımda daha nitelikli yazılar ortaya koyabiliyorum. Bu nedenle yaratıcı yazma tekniklerine başvurulabilir.*” diyerek yaratıcı yazma tekniklerine başvurmanın yaratıcı yazma sürecine katkı sunabileceğine işaret etmiştir.

Tartışma ve sonuç

Türkçe öğretmeni adaylarının deneyimlerinden hareketle yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmeleri ve bu etmenlerin ortadan kaldırılması için çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmanın bulguları yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmenlerin öğretmen ve öğrenciden kaynaklı etmenler olmak üzere iki başlık altında toplanabileceğini göstermektedir.

Araştırma bulguları yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen etmenlerden birinin öğretmenin öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurmaması, onların ilgi ve isteğini göz önüne almaması olduğunu göstermektedir. Kokkokoğlu ve Doğan (2021) öğrencilerin yazmaya karşı istek duymamalarının yazma eğitimini olumsuz etkileyen unsurlardan biri olduğunu belirtmiştir. Öte yandan Kaya (2013) öğrencilerin ilgisini çekmeyen bir konuda yaratıcı yazmalarının beklenemeyeceğini bu nedenle öğrencilerin ilgi ve isteklerinin göz önünde alınması gerektiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin yazmaya karşı istek duymamasının nedenlerinden biri öğrencilere yazılması için basmakalıp konuların verilmesi olabilir (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2010). Tompkins (2017) yazma konusunun öğrencinin kendi tarafından seçilmesinin öğrencilerin yazmaya karşı daha ilgili ve istekli olmalarını sağlayabileceğini belirtmiştir. Çocukların hayal gücü yüksek olan yaratıcı bireyler olabilmeleri için öğrenmeye istekli olmaları gerekir (Karaosmanoğlu ve Adıgüzel, 2017). Dolayısıyla ilgi ve isteğin eksikliği yaratıcılığın önündeki bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle yazma sürecinde öğretmenin özellikle konu seçiminde öğrencilerin ilgi ve isteğini göz önünde bulundurması önemlidir. Bu durum onların yazmaya karşı ilgi ve istek duyarak bu süreçte üretken olmaları ve özgün eserler ortaya koymaları açısından yararlı olacaktır. Nitekim bu araştırma kapsamında katılımcılar öğretmenlerin

öğrencilerin ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurarak onların yaratıcı yazma süreçlerini destekleyebileceğini dile getirmişlerdir.

Bulgular öğretmenin yazma öncesinde veya sırasında öğrencilerin farklı duyu organlarına hitap eden girdiler sağlamamasının yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen unsurlardan biri olduğunu göstermektedir. Demir (2013) yaratıcı yazma becerisinin öğrencilerin farklı ve çeşitli uyarıcılarla dikkatlerinin çekildiği ortamlarda geliştirilebileceğini ifade etmiştir. Gökçe ve Çelebi (2016) öğrenme öğretme sürecinde işe koşulan farklı duyu organlarının başarıyı artırdığı gibi yazma eğitimi uygulamalarından da farklı duyu organlarının harekete geçirilmesinin yazma becerisi açısından önemli olduğunu ifade etmiştir. Yağmur Şahin, Maden, Güteryüz, Satır ve Aydın (2013) gerçekleştirdikleri araştırmada müzik dinlemenin yazılı anlatım becerisi üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bununla birlikte Hasırcı (2018) dil öğretiminde çok uyarıcı öğretme uygulamalarının önemli olduğunu vurgulamış ve farklı duyu organlarının harekete geçirilmesinin öneminden bahsetmiştir. Bu araştırmada da katılımcılar öğretmenlerin farklı duyu organlarına hitap eden girdiler sağlayarak öğrencilerin yaratıcı yazma süreçlerine katkı sunabileceğini dile getirmiştir. Tüm bunlar farklı duyu organlarından hareketle yazmanın öğrencilerin hayal dünyalarını zenginleştirerek yazma sürecinde yaratıcı fikirler ortaya koymalarına dolayısıyla daha iyi bir yaratıcı yazma başarımı göstermelerine yardımcı olabileceğini göstermektedir.

Bulgulara göre öğretmenin geleneksel (ürün odaklı) yazma uygulamalarına başvurması, yazmayı değerlendirirken içerikten çok biçimi ön planda tutması, yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurmaması, yapıcı geri bildirimler sunmaması yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyen unsurlardandır. Bu unsurların ortadan kaldırılması için katılımcılar öğretmenlerin yazma çalışmalarında yaratıcı yazma uygulamalarına başvurmalarını, yazmayı değerlendirirken biçimle birlikte içeriği de göz önüne almalarını çözüm önerisi olarak sunmuşlardır. Göçen (2019) ürün temelli anlayışla yapılan yazma çalışmalarının öğrencileri yazmaktan uzaklaştırdığını ifade etmiştir. Susar Kırmızı (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırma ise yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısı üzerinde olumlu yönde bir etkisi olduğunu göstermiştir. Geleneksel yazma eğitimi anlayışında öğrencilerin yazma ürünlerinin şekilsel özellikleri, yazım ve noktalama kurallarına uyulması önemlidir. Ancak iyi bir yazma ürünü, iyi tasarlanmış belli aralıklarla izlenerek yönlendirilmiş bir yazma süreci ile elde edilebilir (Karatay, 2011). Bu nedenle öğretmenler öğrencilerin yaratıcı yazma süreçlerini destekleyerek yaratıcı yazma becerilerini geliştirmek için geleneksel yazma uygulamaları yerine süreç odaklı yazma yaklaşımının temel alan yaratıcı yazma yöntem ve tekniklerine başvurmalı ayrıca yazmayı değerlendirirken biçimle birlikte içeriği de göz önünde bulundurmaya özen göstermelidir. Bununla birlikte öğretmenlerin yazma sürecinde yaratıcılığı desteklemek amacıyla öğrencilerine yapıcı geri bildirimlerde bulunması yararlı olacaktır.

Bulgulara göre öğrencilerin yazılacaklar hakkında yeterince okuma ve araştırma yapmaması, konuyla ilgili fikir alışverişinde bulunmaması ve yazılacaklara ilişkin plan yapmaması yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle katılımcılar yazmaya başlamadan önce yazılacaklar hakkında okuma ve araştırma yapılmasını, farklı görüş ve düşüncelere başvurulmasını önermişlerdir. Konuyla ilgili okuma ve araştırma yapma, fikir alışverişinde bulunma, plan yapma süreç temelli yazmanın hazırlık ve planlama olarak isimlendirilen aşamalarında gerçekleştirilen işlemlerdir. Hazırlık ve planlama aşamasında yapılan bu işlemler yazma sürecindeki başarımlar açısından önemlidir (Demirel ve Karatay, 2022). Konuyla

ilgili okuma ve araştırma yapılması, fikir alışverişinde bulunulması yazarın konuya karşı farklı bakış açıları kazanmasına yardımcı olarak daha özgün fikirler içeren yazılar oluşturmaya yardımcı olabilir. Bununla birlikte yazmadan önce yazılacaklara ilişkin plan yapılması da yazma sürecinde yazarın kafa karışıklığı ve karmaşa yaşamamasını engelleyerek içeriğe odaklanmasına ve böylece daha özgün yazılar ortaya koymasına aracılık edebilir. Nitekim Graham, Tavşanlı ve Kaldırım (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın bulguları yazma öncesi hazırlıkların ve strateji eğitiminin Türk öğrencilerin yazma kalitesini artırdığını göstermektedir.

Bulgulara göre öğrencilerin konuya ilgi duymaması, yazmaya odaklanamaması ve kitap okuma alışkanlığının olmaması yaratıcı yazma sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle katılımcılar öğrencilerin yazması için ilgi ve istek duyduğu konuların tercih edilmesini ve kitap okuma alışkanlıklarının geliştirilmesini önermişlerdir. Kokkokoğlu ve Doğan (2021) gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilerin yeterince kitap okumamalarının, yazmaya karşı isteksiz olmalarının ve yazarken sıkılmalarının yazma eğitimini olumsuz etkileyen unsurlar olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte Tağa ve Ünlü (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada okuma alışkanlığı olmamasının yazmada yetersizliğe yol açtığı ve yazmaya karşı duyulan isteksizliğin yazma sürecini zorlaştırdığı ifade edilmiştir. Yukarıda yer alan araştırmalar ile bu araştırmanın bulguları birbirini destekler niteliktedir. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirerek daha özgün ve nitelikli yazarlar olarak yetişmeleri için öncelikle onların kitap okuma alışkanlığı kazanmaları için çaba gösterilmeli ve konu seçimi gibi hususlarda onların ilgi ve istekleri göz önüne alınarak yazma sürecinde aktif bir biçimde yer almaları sağlanmalıdır. Bu durum onların yazma odaklanmalarına da yardımcı olacaktır. Tüm bunlar öğrenci merkezli bir anlayışın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Nitekim Karaosmanoğlu ve Adıgüzel (2017) öğretmen merkezli bir eğitimin öğrencilerin yaratıcılığının önündeki engellerden biri olduğunu ifade etmiştir. Bunlara ek olarak yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen yukarıda bahsi geçen unsurların ortadan kaldırılması ve öğrencilerin daha nitelikli yazarlar olarak yetiştirilebilmesi için ilköğretim seviyelerinden itibaren yazma becerilerini geliştirmeye yönelik derslerin açılması ve bu derslerin amacına uygun olarak gerçekleştirilmesi yararlı olacaktır. Nitekim Karatop (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın bulguları yazarlık ve yazma becerileri dersinin 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerinde olumlu yönde anlamlı bir etki oluşturduğunu göstermiştir.

Bu araştırmanın bulguları, öğretmen adaylarının görüşleri ile sınırlıdır. Bu nedenle gelecekteki araştırmalarda yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilebilmesi için neler yapılabileceğine ilişkin öğretmenlerin veya uzmanların görüşlerine başvurulabilir. Bununla birlikte gelecekte yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi ve bu çalışmada ortaya konan yaratıcı yazma süreçlerini olumsuz etkileyen unsurların ortadan kaldırılabilmesi için ne gibi öğretimsel uygulamalara başvurulabileceği konusunda özellikle deneysel araştırmaların yapılması alana katkı sunacaktır.

Kaynaklar

- Akbaba, R. S. (2020). *Yaratıcı yazma çalışmalarının öyküleyici metin yazma becerisine ve ileri okuma farkındalığına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi.
- Ariana, S. M. (2010). Some thoughts on writing skills. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 1(1), 127-133.
- Ataman, M. (2006). Yaratıcı drama sürecinde yaratıcı yazma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1, 74-83.

- Aydın, B. (2020). *Yaratıcı düşünmenin yaratıcı yazmaya etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Barbot, B., Tan, M., Randi, J., Santa-Donato, G., & Grigorenko, E. L. (2012). Essential skills for creative writing: Integrating multiple domain-specific perspectives. *Thinking Skills and Creativity*, 7(3), 209-223.
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 343-357.
- Demir, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlik algısı ilişkisi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(1), 84-114.
- Demirel, A. ve Karatay, H. (2022). 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli çerçevesinde gerçekleştirilen hazırlıkların yazma sürecindeki işlevleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 104-118.
- Ersoy, A. F. (2017). Fenomenoloji. İçinde A. Saban ve A. Ersoy (Edt.). *Eğitimde nitel araştırmalar desenleri*, (ss. 81-138). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Göçen, G. (2018). Öğretmenlerin yaratıcı yazma tekniklerine yönelik değerlendirmeleri: Bir eylem araştırması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 625-677.
- Göçen, G. (2019). The effect of creative writing activities on elementary school students' creative writing achievement, writing attitude and motivation. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(3), 1032-1044.
- Göçer, A. (2016). *Yazma eğitimi* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Gökçe, B. ve Çelebi, S. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının duyulardan hareketle yazma becerileri üzerine bir değerlendirme. S. Dilidüzgün (Ed.) içinde, *Kuram ve uygulama bağlamında Türkçe eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Graham, S. (2006). Writing. In P. Alexander & P. Winne (Eds.), *Handbook of educational psychology* (pp. 457-478). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Graham, S., Tavşanlı, Ö. F., & Kaldırım, A. (2021). Improving writing skills of students in Turkey: a Meta-analysis of writing interventions. *Educational Psychology Review*, 1-46.
- Graham, S. ve Perin, D. (2007). Writing next: Effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools. A report to Carnegie Corporation of New York. *Alliance for Excellent Education*.
- Hasırcı, S. (2018). Anadili öğretiminde çok uyarınlı eğitim ortamı ve bu ortamın bileşenlerinin önemi. *Turkish Studies*, 13(19), 895-922.
- Hsieh, H. F. & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Karagöz, B. ve Şeref, İ. (2020). Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of Science veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86.
- Karaosmanoğlu, G. ve Adıgüzel, Ö. (2017). Yaratıcılık engellerinin yaratıcı drama ile fark edilmesine yönelik bir araştırma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(1), 87-104.
- Karatay, H. (2011). 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modelinin öğretmen adaylarının yazılı anlatım tutumlarını ve yazma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Turkish Studies*, 6(3), 1029-1047.

- Karatop, H. (2019). *Yazarlık ve yazma becerileri dersinin ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Kaya, B. (2013). Yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmalardan bir derleme. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(2), 89-101.
- Kokkokoğlu, H. ve Doğan, Y. (2021). Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre yazma eğitimini olumsuz etkileyen unsurlar ve çözüm önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(4), 1316-1337.
- Kolikpınar, N. (2021). *Yaratıcı yazma teknikleri ile öyküleyici metin oluşturmanın yazma becerisi, derse yönelik tutum ve üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi.
- Konuk, S. (2021). Ana dili olarak Türkçe eğitimindeki yaratıcı yazma tezlerine analitik bir bakış: Kapsam belirleme incelemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 706-733.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2010). İlköğretim öğrencilerinin yazılı anlatımlarının konu seçimleri açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 192-207.
- McVey, D. (2008). Why all writing is creative writing. *Innovations in Education and Teaching International*, 45(3), 289-294.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özdemir, S. ve Çevik, A. (2018). Yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma ve yaratıcı yazma başarısına etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 141-153.
- Rıza, E. T. (2001). Yaratıcılıkta neler aranır? *Yaşadıkça Eğitim* 72, 8-15.
- Santosa, A. B., Basuki, Y., & Puspita, A. M. I. (2019). The effectiveness of local wisdom-based teaching materials in enhancing creative writing skills of elementary school students. *Journal of English Language Teaching and Linguistics*, 4(3), 349-359.
- Susar Kırmızı, F. (2011). Yaratıcı yazma ürünlerinin bazı ölçütler açısından değerlendirilmesine ilişkin nitel bir çalışma. *Dil Dergisi*, 151, 21-35.
- Susar Kırmızı, F. (2015). Yaratıcı drama ve yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93-115.
- Tağa, T. ve Ünlü, S. (2013). Yazma eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme. *Electronic Turkish Studies*, 8(8), 1285-1299.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2021). Güncel Türkçe sözlük. <https://sozluk.gov.tr> adresinden 22.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 621-643.
- Temizkan, M. (2014). *Yaratıcı yazma süreci*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Tompkins, G. E. (2017). *Literacy for the 21st century: A balanced approach* (7. edition). NJ: Pearson Education.
- Türkyılmaz, M. B. (2021). *Etkinlik temelli yaratıcı yazma çalışmalarının yedinci sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerileri, yazma tutumları, öz düzenleme stratejileri ve*

motivasyonel inançlarına etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitelikte bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.

Yağmur Şahin, E.; Maden, S.; Güteryüz, Ş.; Satır, M. ve Aydın, G. (2013). Müzik dinlemenin resimle ve yazıyla anlatım becerisi üzerine etkisi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(5), 32-49.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

Many different definitions of creative writing have been made. According to Susar Kırmızı (2011) creative writing is the original writing of the ideas and images that come to life in the mind. Konuk (2021) defined creative writing as the ability of individuals to express themselves freely, apart from the direct transfer of information. Demir (2012) defined creative writing as the free transfer of one's feelings and thoughts on any subject to paper by using their imagination. Temizkan (2010), on the other hand, defines creative writing as the production of original thoughts by going beyond the ordinary through imagination. Türkyılmaz (2021) defined creative writing as individuals' arranging and expressing their knowledge and thoughts with a unique fiction. Based on all these definitions, creative writing can be defined as the process of expressing emotions, thoughts and imagined things in an original and free way through symbols.

Kolikipınar (2021) stated that paying due attention to creative writing can facilitate the achievement of goals such as questioning, critical thinking and creativity, which are desired to be gained according to the constructivist education approach. When a person acquires creative writing skills at a young age, he or she can achieve positive gains such as a tendency to lifelong learning, a positive mental health, and the potential to have a profession (Konuk, 2021). All these reveal the importance of creative writing skills. In order to develop creative writing skills, first of all, the obstacles in front of this skill should be known. However, when the literature is examined, no study has been found that deals with the obstacles to the creative writing process. Based on this gap in the literature, the obstacles in front of creative writing and solution suggestions is addressed in the research. The aim of the research is to reveal the factors that negatively affect the creative writing processes and solution suggestions from the eyes of Turkish teacher candidates who do creative writing studies.

Method

This research aims to reveal the factors and solution suggestions that negatively affect the creative writing process from the perspective of Turkish teacher candidates. For this purpose, the study was designed and conducted in accordance with the phenomenology pattern, one of the qualitative research designs. In this study, the criterion sampling method was used by considering experiences and perceptions, and 23 Turkish teacher candidates who had experience in creative writing studies were selected as the study group. A semi-structured interview form, which was created in line with expert opinions, was used as a data collection tool in the research.

Results and Discussion

The findings of this study show that the factors that negatively affect the creative writing process can be grouped under two headings: factors originating from teachers and students.

According to the findings, the teacher's disregard for students' interests and wishes may negatively affect their creative writing process. In addition, the teacher's inability to provide inputs that can appeal to students' different senses before and during writing may negatively affect the creative writing process. However, the teacher's use of traditional (product-oriented) writing practices, prioritizing the form rather than the content while evaluating the writing, not using creative writing method techniques and not providing constructive feedback can negatively affect the creative writing processes of the students. In

addition, students' not doing enough reading and research about to write, not exchanging ideas, not being interested in the subject, not having the habit of reading books, not making plans for to write and not focusing on writing can negatively affect the creative writing process.

According to the findings, in order to eliminate the factors that negatively affect the creative writing process, the teacher should consider the interests and wishes of the students and take care to provide inputs that appeal to different sensory organs that can trigger creativity. In addition, the teacher should apply to process-oriented writing practices, and should consider the content as well as the form while evaluating the writing. According to the findings, in order to eliminate the factors that negatively affect the creative writing process, students should do enough reading and research about what will be written, seek different opinions about what will be written, and try to develop the habit of reading books.